

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11006841
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (33 Sayfa)

**BİTLİS MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜSEYİN OLAN'IN
TBMM 7/15424 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Türkiye'deki 81 İlde'ki Belediyeler'de su, kanalizasyon ve arıtma işlemleri genellikle belediyelerin su ve kanalizasyon idareleri tarafından yönetilmektedir. Bu idareler, yerel yönetimlerin bir parçası olarak çalışmakta ve su temini, atık su yönetimi ve arıtma süreçlerini yürütmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde 81 İlde'ki su ve kanalizasyon idarelerinin mevcut durumuna ilişkin bir envanter çalışması yapılmış mıdır? Eğer yapılmışsa, bu envanterin sonuçları nelerdir?
- 2- Su temini, atık su yönetimi ve arıtma süreçlerinin her ilde eşit ve adil bir şekilde uygulanması için hangi önlemler alınmaktadır? Bölgeler arasında hizmet kalitesinde bir fark var mıdır?
- 3- Türkiye genelinde, son 20 yıl içinde inşa edilen veya kapasitesi arttırılan atıksu arıtma tesislerinin sayısı nedir? Bu tesislerin İl bazında dağılımı nasıldır?
- 4- Atıksu arıtma tesislerinden enerji üreten Belediyeler var mıdır? Varsa İl-İlçe bazında hangi Belediyelerdir?
- 5- Belediyelerdeki kanalizasyon altyapısının yenilenmesi ve geliştirilmesi için hangi projeler yürütülmektedir? Eskiyen boru hatlarının değiştirilmesi ve sızdırmazlık çalışmalarının kapsamı İl ve İlçe Belediyeleri bazında nedir?
- 6- Özellikle kırsal bölgelerde, merkezi kanalizasyon sistemlerine erişimi olmayan yerleşim yerlerinde hangi yerel arıtma çözümleri uygulanmaktadır? Bu çözümler hangi kısıtlara göre belirlenmektedir?
- 7- Yağmur suyu yönetimi konusunda Belediyelerin yaptığı çalışmalar nelerdir? Yağmur suyu toplama sistemlerinin yaygınlaştırılması için yeni projeler planlanmakta mıdır?
- 8- Belediyelerde su ve kanalizasyon projelerini finanse etmek için ne tür kaynaklar kullanılmaktadır?
- 9- Belediyelerdeki su ve kanalizasyon idarelerinin verimliliğini artırmak ve yenilikçi teknolojileri entegre etmek için Bakanlık düzeyinde yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 10- Kanalizasyon sisteminden gelen atık suların doğrudan çevreye zarar vermemesi için hangi önlemler alınmaktadır?
- 11- Belediyelerdeki kanalizasyon altyapısının yenilenmesi veya bakım-onarım çalışmaları hangi sıklıkla ve hangi yöntemlerle yapılmaktadır?

CEVAPLAR

Atıksuların alternatif bir su, hammadde ve enerji kaynağı olduğu yaklaşımı ve döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde planlamalarını yapan Bakanlığımız; atık su arıtma tesislerinde arıtılan atık suların kentsel amaçlı sulama, tarımsal sulama ve endüstriyel su temininde yeniden kullanımının artırılmasını hedeflemektedir.

Bu bağlamda, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY)'nde düzenlemeye gidilmiş ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17 Aralık 2022 tarihli ve 32046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yapılan değişiklik ile, büyükşehir belediyeleri ve il belediyeleri için kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılan toplam atıksuyun en az %10'unun tarımsal sulamada ve rekreasyonel amaçla kullanımının yanı sıra endüstriyel, çevresel ve diğer alanlarda yeniden kullanım zorunluluğu ile birlikte yeniden kullanım için gerekli yatırım ihtiyacının belirlenmesi amacıyla fizibilite raporu hazırlama zorunluluğu da getirilmiştir.

Her türlü faaliyet sonucu oluşan atık suların arıtılmadan alıcı ortama verilmesi mevzuat gereği yasak olup gerçek veya tüzel kişiler, alıcı ortama verdikleri atık sular için faaliyet türlerine göre Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin ekinde ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği'nde yer alan deşarj standartlarını sağlamakla yükümlüdürler.

Su temini, atık su yönetimi ve arıtma süreçleri, büyükşehirlerde 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında kurulan su ve kanalizasyon idarelerinin, diğer illerde ise ilgili belediyelerin görev alanında kalmaktadır.

Eşdeğer nüfusu 2000'den az olan yerleşim yerlerinden kaynaklanan atık sular, yerleşim yerinin çevresel özellikleri dikkate alınarak, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerini karşılayacak şekilde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince uygun görülen arıtma, sızdırmalı ferdi fosseptik veya sızdırmaz merkezli fosseptik gibi bertaraf yöntemleri uygulanmaktadır.

Yerleşim yerlerinden kopuk, eşdeğer nüfusu veya kapasitesi 2000 kişinin altında olan otel, motel, tatil köyü, tatil sitesi ve yazlık siteler ile sanayi tesislerinin evsel nitelikli atık suları ise bölgedeki atık su altyapı durumu dikkate alınarak, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri'nce uygun görülen arıtma ve/veya bertaraf yöntemleri ile bertaraf edilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde "Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve / veya kullanacaklar, bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorundadırlar. Bu hizmetlerden yararlananlardan, Belediye Meclisi'nce ve bu maddede sorumluluk verilen diğer idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." hükmü bulunmaktadır. Söz konusu hükme göre tam maliyet esaslı ve kirlüten öder ilkesi kapsamında atıksu hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin atıksu hizmetlerinde, evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasının sağlanması öngörülmektedir.

03.04.2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili İle Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlığımızca atık su altyapı tesislerine yönelik Belediyelere şartlı nakdi yardım verilmektedir.

Bununla beraber atık suların boşaltım ilkeleri ve boşaltım izni esasları, atık su altyapı tesisleri ile ilgili esaslar 2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkartılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği ile belirlenmiş olup, ülkemiz genelinde uygulanmaktadır.

2002 yılında Belediye nüfusunun %35'ine atıksu arıtma hizmeti verilirken, yaptığımız çalışmalarla 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla bu oran % 90,7'ye ulaşmıştır. 2002 yılında ülkemizde 145 atıksu arıtma tesisi bulunuyorken, 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla bu sayı 1231'e ulaşmıştır.

Atıksu Arıtma Tesisleri'ne yenilikçi teknolojilerin entegre edilmesi konusunda, öncelikle uygulanması planlanan atıksu teknolojisinin tedarikçisinden / sağlayıcısından; klasik arıtma yöntemlerine kıyasla arıtılabilirlik düzeyi ve enerji verimliliği açısından gerekliliklerini yerine getiren, aynı zamanda uzun dönemde teknolojinin olası çevreye etkilerinin değerlendirilmesi de içerecek şekilde (hava emisyonu, arıtma çamuru içeriği vb.) gerçek ölçekli uygulama sonuçları ve bilimsel raporlarla teknolojinin kanıtlanması istenmektedir. Devam eden süreçte teknolojinin uygunluğunun kanıtlanması durumunda ilgili Belediye'nin de talebi üzerine proje uygulanmak üzere Bakanlığımız veya İl Müdürlüğümüz tarafından değerlendirme (onay/iptal) sürecine alınır.

Bakanlığımız ilgili kuruluşu İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye genelinde çevre altyapı projeleri ve yapım işleri, kanalizasyon altyapılarının yenilenmesi ve geliştirilmesi, yağmursuyu hasadı yapılması konularında Belediyeler/ Belediyelerin talep etmesi halinde Belediyelerin mevcut kredibiliteleri ve İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü finansman imkanları çerçevesinde, güncel mevzuata ve teknolojilere uygun proje ve uygulama yapılmaktadır. Uygun görülen projelere İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü (İLBANK) tarafından finansman desteği verilmektedir. Belediyelerin enerji üretimi talep etmesi ve enerji üretilmesine ilişkin hazırlanan fizibilite raporunun uygun bulunması halinde İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünce (İLBANK) talepler dikkate alınmaktadır.

Belediyeler / Su ve Kanalizasyon İdareleri projelerini finanse etmek için Kredi (Yurt İçi ve Yurt Dışı Finansmanlı) ve Su ve Kanalizasyon Altyapı Projeleri (SUKAP) finansman araçları kullanılmaktadır.

İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden (İLBANK) talep edilmesi halinde Belediye ve Su Kanal İdareleri'ne teknik destek verilmektedir.

Bu süreçler dışında; Bakanlığımızca yürütülen proje, eğitim, çalıştay vb. etkinliklerde Belediyelerle işbirliği yapılmaktadır.